

Regelverk for etablering av sebrafisk anlegg i Norge

av Øivind Torslett & Cesilie Røtnes Amundsen

Fakultet for biovitenskap og akvakultur, Nord universitet

Generelt

Sebrafisk er som kjent en akvariefisk som kan kjøpes i dyrebutikker til privat bruk uten noen form for tillatelse. Til forskning er den svært anvendelig som modellart til mange ulike områder som vi ikke vil gå nærmere inn på her. Det er en rekke med lovkrav og forskrifter som beskriver kravene for å kunne etablere og drifte en sebrafiskfasilitet til forskning, og her vil det oppsummeres hvilke regler som gjelder, hvilke myndigheter man må forholde seg til og hvordan søknadsprosessen er.

Noe av det viktigste og grunnleggende man må forstå før man starter søknadsprosessen er forskjellen mellom privat bruk av sebrafisk i akvarier og bruk av fisken til forskning. I forskningssammenheng er sebrafisk en oppdrettsart og man må forholde seg til samme regelverk som all annen akvakulturvirksomhet. Sebrafisk er også en fremmed art i norsk fauna, noe som stiller særskilte krav til kontroll på avløpsvann og rømnings sikring.

Akvakultur tillatelse

Søknad om tillatelse til å drive oppdrett av fisk starter på [Fiskeridirektoratets nettsider](#), og man må da søke opp registrering av nytt landbasert akvakulturanlegg.

Søknadsprosessen er relativt omfattende siden det er samme søknadsprosess for et lite sebrafiskanlegg som et kommersielt lakseanlegg, og behandlingen tar tid da det er mange instanser som skal ta stilling til søknaden. Det er også et gebyr som må betales før søknaden behandles og kostnader knyttet til offentlig høring.

Fylkeskommunen mottar søknaden og vurderer om den er komplett og i henhold til forskrifter. Fylkeskommunene sender så søknaden videre til:

- Vertskommunen som legger den ut til offentlig høring og avklarer i forhold til arealplaner
- Mattilsynet som behandler søknaden etter matloven og dyrevelferdsloven
- Kystverket som behandler søknaden etter havne -og farvannsloven
- Fiskeridirektoratet som gir uttalelse om marine fiskeriinteresser
- Statsforvalteren som behandler søknaden etter forurensingsloven og gir uttalelse om naturverns, friluft-, vilt-, laksefiske- og innlandsinteresser

I søknadsprosessen kan det også være aktuelt med konsesjonsfritak for uttak av ferskvann for å drive oppdrett. Selv om det normalt sett brukes kommunalt vann til sebrafiskanlegg og vannforbruket er mikroskopisk i forhold til andre typer anlegg må man ha en uttalelse fra [Noregs vassdrags- og energidirektorat \(NVE\)](#) hvor de bekrefter at uttaket vann ikke har betydning for vannkilden.

Sikring mot rømming av fisk

Selv om det er svært usannsynlig at sebrafisk vil kunne overleve i norsk natur etter en eventuell rømming, må det dokumenteres at sikring mot rømming er ivaretatt. Dette er beskrevet i [Forskrift om krav til teknisk standard for landbaserte akvakulturanlegg for fisk](#)

Forskriften stiller i hovedtrekk følgende krav:

1. Alle anlegg skal ha en rømmingsteknisk rapport.
2. Nye anlegg, avdelinger og fellesfunksjoner skal prosjekteres og utføres i samsvar med NS 9416:2013.
3. Nye anlegg, avdelinger og fellesfunksjoner skal registreres hos Fiskeridirektoratet før de tas i bruk.
4. Komponenter som tas i bruk i landbaserte anlegg skal være prosjektert, produsert og montert i samsvar med NS 9416:2013.

Nærmere beskrivelse og lenker til skjema og veiledere finnes på [Fiskeridirektoratets sider](#).

Forsøksdyr

Fisk som brukes i forskning er som regel dyr i forsøk og alle virksomheter som skal gjøre forsøk på dyr må være godkjent av Mattilsynet. Dette medfører at det må etableres en dyrevelferdsenhet med gitte roller og rutiner, godkjenning av lokalene og krav til etablering av et system og styringsdokument for bedriften. Alt dette er tydelig beskrevet på [Mattilsynets nettsider](#).

Genmodifisering

Forskning med sebrafisk som modellart kan innebære bruk av genmodifisert fisk. Dette stiller krav gitt i Forskrift om innesluttet bruk av genmodifiserte dyr (dyreforskriften) og det må søkes om godkjenning av lokalene fra [Helsedirektoratet](#).

Behandling av avløpsvann

Sebrafisk er en akvatisk organisme som ikke er naturlig hjemmehørende i norsk fauna. Av dette følger det krav til metode for desinfeksjon av avløpsvannet som er beskrevet i Forskrift om desinfeksjon av inntaksvann til og avløpsvann fra akvakulturrelatert virksomhet.

Veterinærinstituttet kan etter søknad godkjenne metoder og teknisk utstyr for desinfeksjon av avløpsvann som oppfyller de krav som går frem av forskriften.

I praksis er det enten desinfisering med klor eller varmebehandling som er aktuelt for avløpsvann fra sebrafiskavdelinger. Begge disse metodene krever betydelig infrastruktur som tar plass og har høy investeringskostnad og kostnader knyttet til drift.